

TABOR® izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v danom naslednjem dne ter vse mesečno po št. K 20-—, za inženirstvo K 40-—, dostavljen na dom K 22-—, prejemani v upravi K 20-—, inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 270. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne vira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sreda 4. januarja 1922.

Številka: 3.

Poraz italijanske politike

Maribor, 3. januarja 1922.

Polom »Bance italiane di sconto«, kateremu je sledil polom več drugih velikih bank in ž njimi zvezanih manjših zavodov in podjetij, je le posledica splošne finančne krize Italije, ki postaja dan za dnem večja. Italija je živela pred vojno od dobro razvite industrije, osebito v severnih pokrajinah, od tujskega prometa ter od milijonov njenih izseljencev, ki so delali v inozemstvu ter pošiljali domov milijone svojih prihrankov. Vojna je uničila njeno industrijo, mesto blaga za eksport, se je pričelo proizvodnje predmetov za vojsko. Tujski promet je popolnoma prenehal, istotako pa so se morali tudi milijoni delavcev vrniti nazaj v domovino ter obleči vojaške suknje. Te razmere bi bile morale privedi Italijo že v par letih na rob prepada, toda, da se to ni zgodilo, so poskrbeli zavezniki s posojili in krediti. To je šlo do konca vojne, tedaj pa se je situacija spremenila. Vojni krediti so bili ustavljeni, posojila so izostala in vojna industrija je morala preiti v mirovno. To pa ni bilo lahko delo. Italija nima samo surovin, nima pa tudi premoga, radi tega je njena industrija navezana na uvoz surovin in premoga. Pred vojno je bilo obojega dovolj in primeroma poceni. Transportni stroški, ker je dohajalo in odhajalo vse po morju, so bili nizki in ker so bile tudi delovne moči v Italiji ceneje, nego v večini drugih držav Evrope, je bila konkurenca lahka, posebno na Balkanu in v Orijentu. Danes je situacija povsem drugačna. Surovine se danes težko dobe. Anglija in Francija jih imata komaj zase dovolj, istotako druge države, isto je radi premoga. Ako hoče italijanska industrija delati, se mora zadovoljiti s preostanki, s slabo vrsto surovin ter s slabšim premogom, kar pa mora, ako hoče sploh dobiti, plačevati silno drago. Naravno je torej, da so njeni industrijski izdelki radi tega slabši in dražji, posebno pa še radi visokega stanja njene valute napram onim zemljam, kamor bi edino lahko eksportirale, to so novo nastale države v Srednji Evropi ter države na Balkanu in v Orijentu. Te države naročajo danes svoje industrijske potrebščine raje v Češkoslovaški in v Nemčiji, kjer dobe boljše kvaliteto in ceneje. Italijanski izvoz industrijskih izdelkov je posebno v zadnjem letu skoro popolnoma zaostal. Tujski promet se po vojni ni obnovil več; zaostalo pa je tudi izseljevanje. Zapadnoevropske države imajo same preveč brezposelnih, izseljevanje v Ameriko je omejeno na minimum za vse, osebito pa še za Italijane, katerih nimajo preveč v čisljih. Izseljevanje v Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško je onemogočeno iz istih vzrokov, kakor v zapadnoevropske države, poleg tega pa tudi še radi nizke valute teh držav. Italijanski delavec, ki bi delal v teh državah, bi si ne mogel ničesar prihraniti, če bi si pa končno tudi prihranil par tisočakov, bi imel, ako bi se vrnil v Italijo vsled valutne razlike samo par sto lir, s čemer bi izhajal morda komaj nekaj dni. Izseljevanje v našo državo pa je tudi že iz narodnih nasprotij nemogoče.

Tako je Italija navezana, ako hoče živeti, na vedno nove kredite in posojila, katerih pa tudi ne more več dobiti v izdatni višini. Njen proračun je obupen ter izkazuje desetstisoče milijonov deficita, njeni dolgovi pa presegajo stotino milijard lir. Ogromni pa so deficiti in dolgovi tudi posameznih pokrajin in mest, tako ima n. pr. Trst

Božični zastoj političnega dela.

V Beogradu počiva politično delo. — Seja zakonodajnega odbora. — Seja odbora za poslovniki.

LDU Beograd, 2. jan. Ker je narodna skupščina odgodena do 16. jan. in ker se je že pozabilo na malo krizo v vladi, izzvano po ostavki generala Zečevića ter so se v beograjskih političnih krogih že pričeli božični prazniki, se ne vodijo nobena važna pogajanja ter ni nobenih posebnih političnih dogodkov. V narodni skupščini je samo nekoliko poslancev, dočim so ostali vsi odpotovali na svoje domove. Danes dopoldne bi bil moral imeti finančni odbor svojo sejo, vendar pa se ni vršila, ker ni bilo dovolj članov navzočih.

LDU Beograd, 2. jan. Danes dopoldne je bila seja zakonodajnega odbora. Na razpravi je bil zakon o osrednji upravi. Seja se je pričela ob 10. uri in je končala ob 12.30. Razpravljal se je člen za členom in je razprava dospela do člena 10. Sklenjeno je, da se v državnem svetu uredi odsek, ki bo reševal spore finančnega značaja. Finančni svet bo razdeljen v 6 oddelkov ter bo v vsakem oddelku po 5 članov državnega sveta. Z ozirom na to bi bilo skupno 30 članov državnega sveta. Razpored članov državnega sveta po posameznih oddelkih se ima izvršiti z žrebom in sicer vsako leto. Predvsem se imajo z žrebom izbrati najstarejši člani državnega sveta za predsednike posameznih oddelkov. V zvezi z državnim svetom se je razpravljalo tudi o centralnih sodiščih. Bilo je

—0—

Naknadna zaprisega ministrov.

LDU Beograd, 2. jan. Včeraj ob 11. uri dopoldne so bili zapriseženi ministri dr. Zerjav, Pucelj in dr. Karamehmedović.

Angorski odposlanec pride v Beograd.

LDU Beograd, 2. jan. »Beogradske novosti« poročajo, da je angorska vlada poslala v Beograd v posebni misiji svojega zastopnika, ki bo zahteval, kakor sodijo, na podlagi gotovega političnega sporazuma, priznanje angorske vlade.

Baški sodniki in sodni uslužbenici za zvišanje plač.

LDU Beograd, 2. jan. Ministrstvo pravde je prejelo od državnih sodnikov in sodnijskih uslužbencev v Baški, Banatu in Baranji prošnjo, v kateri se zahteva zvišanje plač z ozirom na draginske razmere ter izenačenje dnevnic z dnevnici uradnikov v Srbiji in Črnigori.

Ruski poslanik pri Pašicu.

LDU Beograd, 2. jan. Ruski poslanik na našem dvoru je ob 10. uri dopoldne posetil ministrskega predsednika Nikolo Pašića.

Obrtno gibanje v Velikem Bečkereku.

LDU Beograd, 2. jan. Iz statistike mesta Velikega Bečkereka za 1. 1921. je razvidno, da je bilo izdanih 69 dovoljenj za nove trgovine in industrijska podjetja, in sicer za 100% več kakor prejšnje leto. Za zidanje novih poslopij je bilo izdanih 45 dovoljenj, med njimi po eno za sanatorij, za sladkorno tvornico in za tvornico konserv.

Državne posredovalnice za delo.

LDU Beograd, 2. jan. Ministrstvo za socialno politiko je osnovalo z naredbami v posameznih mestih naše države državne delavske posredovalnice.

nekoliko predlogov, vendar je bil člen 10. tega zakona, kolikor se tiče centralnih sodišč, sprejet z majhnimi izjemami, tako kakor to predvideva zakonski načrt o centralni upravi.

LDU Beograd, 2. jan. Na današnji seji odbora za poslovnik so se razpravljali členi 68. do 75. Zastopnik ministristva za izenačenje zakonov, minister pravde dr. Laza Marković, je izjavil, da ne smatra poslovniskega predloga za vladni predlog, temveč da ga smatra za navaden načrt, ki ga vlada predlaga skupščini na prosto voljo, da razpravljajo o njem in da spremeni poslovanje kakor hoče. Pri delu, ki govori o interpelacijah, so se izvršile gotove izpremembe. Razprava o interpelacijah se bo vodila kakor pri podrobni debati, dočim predvideva načrt, da se ima razprava voditi kakor pri načelni debati. Po odgovoru ministra na interpelacijo ima interpelant, oziroma eden izmed interpelantov pravico govoriti, kar doslej ni bilo dovoljeno. Ministri so dolžni odgovoriti na interpelacije v roku 5 dni. V roku dveh mesecev je minister dolžan, dati interpelantu odgovor, tako da pride interpelacija pred skupščino. Ako bi minister ne odgovoril v roku dveh mesecev, se smatra, da je kršil ustavo, ker obstaja po ustavi pravica do interpeliranja.

Medtem pa se je pokazala potreba takih ustanov tudi v krajih, kjer jih ministristvo ni predvidevalo. Radi tega so se na pobudo delodajalcev in delavstva osnovala zasebne delavske posredovalnice z enakim delokrogom, kakor ga imajo državne posredovalnice. Tako se je osnovala delavska posredovalnica v Tuzli in še v nekaterih drugih krajih. V pristojnih krogih mislijo, da bi bilo potrebno, da prevzame te posredovalnice ministristvo za socialno politiko in z njimi seveda tudi troške, četudi bi bilo to težko. Vendar pa se take ustanove splošnega značaja nikakor ne morejo prepuščati v zasebni inicijativi. Poslovanje delavskih posredovalnic spada po svojem značaju pod državno nadzorstvo.

Nov načrt lovskega zakona.

LDU Beograd, 2. jan. V ministristvu za šume in rude se pripravlja nov načrt lovskega zakona. Razen uradnikov ministristva bodo sodelovali pri zakonskem predlogu tudi člani lovskega združenja.

Postopanje proti Karolyju odgodeno.

LDU Beograd, 2. jan. »Tribuna« poroča iz Budimpešte, da je veleizdatniški proces proti bivšemu predsedniku madžarske republike, Mihailu Karolyju, ki je bil uveden z namenom, da se zaplenijo ogromna Karolyeva posestva, na zahtevo njegovih braniteljev odgoden potom sodišča. Dolčen je nov rok za razpravo, ki se ima pričeti dne 8. maja t. l.

Romunski petrolej.

LDU Beograd, 2. jan. Presbiero poroča iz Bukarešte: Trgovinsko ministristvo pripravlja zakonski načrt, s katerim bi se uredilo proizvodnjo petroleja. S tem zakonom, ki ima stopiti v veljavo z 10. jan. t. l. se bo posvečala največja pozornost produkciji petroleja.

ogromen deficit v proračunu in ogromne dolgove. Uredba novih davkov je nemogočena, ker je obdačeno itak že vse, celo šipe v oknih, klobuki na glavah in ptički v kletkah. Istotako pa je nemogoče tudi povišanje davkov, ker bi se s povišanjem davkov povečala beda in s tem število onih, za katere mora država skrbeti. Italija je glede pridelave življenskih potrebščin tako pasivna, da jih mora za polovico prebivalcev t. j. za kakih 15 milijonov ljudi uvažati iz inozemstva, osebito iz Amerike. Kaj pomeni kupovanje živil v Ameriki za dolarje je — jasno. Nakup pa se vrši na račun države. Kljub temu pa se drži kurz italijanske lire tako visoko; toda to ni naraven, ampak umeten pojav. Italija drži kurz lire kvšku politično potom dogovorov in podpore velikih zveznikov ter potom špekulacij v — Curihi. Curiška borza je postala po vojni vodilna, valuta, ki se dvigne v Curihi, se dvigne tudi drugod in nasprotno. Italija plačuje milijone za borzne špekulacije v Curihi, kjer ima celo vrsto sensalov, ki pokupujejo njene devize ter drže s tem valuto pokonci. Kljub vsemu temu pa visoka valuta ne prinaša Italiji mnogo blagoslova ampak celo ovira njeno gospodarsko življenje, ker onemogoča izvoz v države z mnogo nižjo valuto.

Italija se težke situacije, v kateri se nahaja, zaveda prav dobro že od konca vojne sem, oziroma že poprej in ravno v tem tiči ključ do razumevanja vse njene notranje in zunanje politike, osebito napram nam. Italija je vrgla vse svoje karte v igro za Adrijo. S tem je hotela osvojiti gospodarsko vso Srednjo Evropo in Balkan. Za Trst, Reko, Zadar in Dalmacijo sploh se ni bila oficijelna Italija radi onih tamkaj živečih njenih narodnih manjšin, ampak za to, da dobi v svoje roke vsa pristanišča Srednje Evrope in deloma Balkana ter tako monopol na uvoz in izvoz. S tem, da bi si osvojila uvoz in izvoz Srednje Evrope pa bi bila spravila pod svoje okrilje tudi vse gospodarstvo teh zemelj ter jih tako gospodarsko eksploatirala in si s tem opomogla in se gospodarsko preporodila. Italijanska gospodarska politika pa si je iskala krinko v nacionalizmu, ker je upala, da se ji bodo te namere pod to krinko lažje izpolnile. V ta namen je vrgla v mase svojih državljanov visoko parolo o »boju za italijanstvo Adrije«. In priznati ji moramo, da je imela tu popoln uspeh. S pomočjo fašistov se ji je posrečilo spraviti pokonci vse državljanstvo, ki je zahtevalo Trst, Reko, Zadar in Dalmacijo iz »nacionalnih razlogov«. Teh »razlogov« so bila polna vsa usta v Italiji, polni so jih bili vsi časopisi in so jih še danes. Svet je videl ta obraz nacionalno rivendikacijske Italije in ker ni vedel, da ta obraz ni pristen, da je le maska pod katero se nahaja drugi gospodarski montecitorijski obraz — je verjel ter dal prav Italiji mesto nam. Tako je Italija zmagała a mi smo podlegli ter izgubili Primorje, Trst, Reko in Zadar — ostala pa nam je Dalmacija in s tem možnost paraleliziranja italijanskega monopola na Adriji! Italijanska politika je pognojila bujno cvetje uspehov in sedaj bi morala roditi tudi sad. Toda kaka trpka ironija! Cvetje je ostalo jalovo, ocveto je, toda sadu noče in noče biti in še ono kar ga je, je trpek in neužit. Italija se je zaračunala. V odgovor za oropana jadranska pristanišča ji je Srednja Evropa obrnila — hrbet. Politično se je osnovala mala antanta, gospodarsko pa se je osnoval prometi med državami te zveze in Nemčije. Danes leže njena nova pristanišča ob Adriji v brezdelju. Severne in severnejše države Srednje Evrope so

obrnile svoj promet na severna morja, Rumunija pa na Črno morje. Jugoslavija ima za prekomorski izvoz in uvoz, ki je pa jako neznamenit, na razpolago dovolj lastnih pristanišč, čeprav malih in površ se Solun; svoje produkte izvažajo večinoma na sever, od tam pa krije tudi vse svoje industrijske potrebe; iz Italije dobiva kvečjemu pomaranče in — nageljne. Naš uvoz iz Italije je nampram izvozu v Italijo enak 2:100. Mesto da bi Italija eksportirala k nam svoje industrijske izdelke, importira za svojo uporabo in ne kot tranzit — naša živila in les. S svojo zahrbtno politiko se je tako Italija ubila samo sebe. Mi brez Trsta in Reke, čeprav trpimo radi izgube naših tam živečih sonarodnjakov prav lahko in dobro živimo in bomo živeli vedno bolje, ker se bodo tudi naše luke vedno bolj izpopolnjevale — Italija brez našega prijateljstva pa ne more in ne bo mogla živeti.

Tega se zaveda tudi Italija sama dan za dnem bolj. Oficijska Italija se je tega že popolnoma zavedla, inoficijska pa tudi že pričinja odpirati oči in tega je oficiojno strah. Ko je te dni oficiojska Italija uvidela, da se bliža prvi del vojne s polomom »Bance italiane di sconto« in drugih večjih in manjših denarnih zavodov, je hotela odvrti pozornost inoficijske Italije od tega dejstva ter obrniti njeno pozornost drugam v — Dalmacijo. Radi tega je izzvala šibeniški incident, ki naj bi razburil vse njeno »javno mnenje« ter tako odvrtel pozornost od finančnega poloma. Na drugi strani pa je hotela Italija izzvati z nami spor ter najti pretvezo, da zasode vsa naša pristanišča. Toda Italija nima več sreče. »Javno mnenje« se ni dalo preslepiti: pod pezo finančnega poloma je čisto prezrlo šibeniški incident, ki ni izzval niti viharčka, še manj pa viharja. Naša država in naša javnost pa je pokazala napram italijanskemu izzivanju toliko zrelosti, da se ni dala zavesti v negotove avanture. Šibeniški incident je izgledal na zunaj kot klofuta dana nam, v resnici pa je zadela onega kate-ri je je da! — Italijo samo. Tako izgleda, da n več daleč čas, ko bo Italija padla sama v ono jama, v katero je hotela pahiti nas. Da se bo to še preje zgodilo, je treba da ohranimo mirno kri ter da ji na vse eventuelna novo izzivanja odgovorimo s še strožjim gospodarskim bojkotom.

A n o n y m u s.

Notranje ujedinjenje.

Sklep ministrskega sveta, da se opusti del uradništva, je javnost komentirala na razne načine. Na eni strani se je povdarjalo, da imamo premalo uradništva in da je vsled tega zastajal državni aparat, na drugi strani pa smo slišali glasove odobravanja, češ, uradništva je preveč, država izda previsoke svote in radi tega rasejo davki. Mi se danes ne bomo pečali z razpravljanjem, ali imamo preveč ali premalo uradništva. Menimo pa, da uradniško vprašanje ni samo stanovsko vprašanje in da

Radivoj Rehar:

Diokecijanova palača v Splitu.

(Dalje).

Skozi Porta aenea smo krenili onega lepega solnčnega dne v temen hodnik, nad katerim se nahajajo danes številne hiše splitskih meščanov, do čim je stal tu poprej Tablinum (cesarska dvorana) ter dospeli v bližini kakih 60 m do stopnic, ki vodijo v nekdanji peristil. Tega izhoda poprej ni bilo; na njegovem mestu so stale stopnice, ki so vodile iz peristila v vestibul. Izhod iz hodnika je bil tajen, vodil je v cesarjeve dvorane. Po stopnicah smo dospeli v peristil, ki nosi sedaj ime Plokata sv. Duje. Na tem trgu je ohranjeno še skoro vse tako, kakor je bilo nekoč v peristilu, le ravno pred nami na vogalu nekdanjega križišča obeh cest, ki sta vodili naravnost, ena od Porta argentea do Porta ferrea, druga pa od peristila do Porta aurea, stoje danes ob vogalih novonastalih ulic Krešimirove, Arcibiskupove in Rimske nove stavbe, ki nimajo na sebi nič več prvotnega. Na levi strani je hranjeno malo, če vse stebrišče, ki

ga mora javnost proučevati z vseh strani. V naslednjem bomo zabeležili par momentov, ki so v zvezi s tem vprašanjem, da se ob priliki povrnemo k njegovemu jedru.

Naša državna uprava je sprejela staro uradništvo in mu pridelala precej novega naraščaja. Radi tega se pri nas uraduje po starem, t. j. srbijanski uradnik uraduje drugače kakor slovenski itd. Ponovno so že nastali spori, ki so imeli za posledico, da je marsikateri uradnik zapustil državno službo. Res je, da obstoja enotna ustava in enotne odredbe, ki veljajo za vso državo. Toda praksa nas uči, da je ta okvir zelo širok in da se vedno pripuščajo srbijanski, avstrijski, madžarski itd. način uradovanja. Tudi izenačenje zakonov ne bo moglo zbrisati vseh razlik. Saj vemo, da so navade močnejše kot pa tiskane črke. Mislimo, da se bo lahko odpravilo ta nedostatek samo z vzgojo novega uradniškega naraščaja, ki bo vzrasel v jugoslovenskem miljeju.

Odpustitev neznanega dela uradništva je vzbudila razpravo o možnosti hiperprodukcije uradništva. Mi menimo, da te hipenp. ni, da pa je v uradniških vrstah preveč nezmožnih ljudi, katere je država prevzela kot dedščino prejšnjih uprav ali ki so se vrinili vsled protekcije oziroma vsled površnosti odgovornih načelnikov. Toda ti glasovi o hiperprodukciji nas prepričujejo o važnem pojavu:

Hiperprodukcije inteligence (ne samo naraščaja za uradništvo!) se je bati najprej v Sloveniji. Danes avtonomisti še dokaj spretno operirajo z demagoško sliko: uradnik baše svoj kovček in se ves solzan odpravlja iz »kulturne« Slovenije v »divjo« Macedonijo. Ta vrag, ki ga sedaj slikajo na steno, pa bo že kmalu izginil svoj pomen in se nikdo ne bo več oziral nanj. Slovenski inteligent bo šel v južne dele države, ker bo tam lažje in hitreje prišel do kruha. Gospodarske potrebe so vedno močnejše in imajo trajnejše učinke, kakor pa politične fraze. Slovenski šolanec bo moral tja doli — med Srbe. Dokler je bil skoraj vsak prosilec brez razlike sprejet v državno službo in nameščen v Sloveniji, je bil strah pred Macedonijo kolikor toliko naraven. Danes ni več niti nara ven niti potreben. Naš naraščaj bo hvaležen, da bo našel v lastni državi dovolj prostora. Zadnje leto se že »opaža« ekspanzija slovenskega plemena v balkanske dele naše države. V Beogradu samem je že lepo število naših naseljenecv in uslužbencev. Drugi se odpravljajo na pot. Slovenci si še dolgo ne bomo ustvarili takih ekonomskih razmer, da bi se naši ljudje ne izseljevali. Kolonizacija v druge dele države je zdrava in potrebna. To velja tudi za inteligenčni naraščaj. Naši mladi ljudje, ko dovrše srednje ali visoke šole, se ne smejo prestrašiti predsodkov, ki jih imajo izvestni slovenski zapečkarji o službovanju v Srbiji, Macedoniji, Banatu, Bosni itd. Tudi v tem oziru je dobro, da se Slovenci nismo zabarikadirali z avtonomijo.

Važno je vprašanje: ali mora biti

je stalo pred Jupitrovim ali Eskulapovim templjem, samo, da je med stebrišče vzdano zidovje pročelij zadaj nastalih hiš. Ako bi se hotelo ta del restavrirati, bi bilo treba samo podreti te hiše, pa bi ostalo stebrišče z arhitravi popolnoma svobodno in tako, kot je bilo prvotno. Na desni strani pa stoji stebrišče še svobodno in je danes, čeprav očrnelo, še istotako veličastno, kakor nekdanj. To stebrišče, sestavljeno iz visokih in mogočnih stebrov iz granita in marmornja, je bilo prenešeno iz Egipta. Skozi južni del stebrišča vodijo stopnice na nekdanjo Prostazo Diokecijanovega mavzoleja. Ob straneh Prostaze so stale za časa mavzoleja štiri granitne sfinge, čuvarice mavzoleja, prinešene iz Egipta, iz grobnice kralja Thotmesa III., izra 1500 let pred Kr., ki pa so bile v osmem stoletju, ko so mavzolej spremenili v cerkev, odstranjene in najbrže razbite; ostala je le še ena, kjer se nahaja še dandanes ter s svojimi zagoneznimi že 3500 let stari očmi gleda preko v nemem smehu skremženega obraza na revne smrtnike, ona večna, neodvisna od časa in smrti. Ko sem stal pred njo, se mi je zdelo, da hoče »nemo nemo reža-

naš cilj, da si vzgojimo velik uradniški aparat, kakor ga poznamo iz Avstrije? Ali je res potrebno, da imamo vedno in povsod pred očmi samo upravno stran države? Država je tudi tam, kjer se orje, koplje, kjer teko stroji. Država ni samo v uradih. Uradi so samo pripomočki vzajemnega življenja v državi, isto pa država. Naša skrb mora biti posvečena splošnemu napredku države. In tu smo mnogo dalje zadaj, kakor pa v upravi in vojski. Bojmo se hipotrofe t. j. ne precejujmo vrednosti posameznih naprav za vse državno življenje. Nam je predvsem potreben kulturni in gospodarski napredek. Tega pa ne bo dosegla država s svojimi upravnimi sredstvi, marveč z zavestnostjo, inicijativno in smotrenim delom državljanov. Bolj kot uradniki in uradi so nam sedaj potrebni gospodarski zavodi, strokovne šole in podjetni izobraženci. Treba je, da dobi naša politika gospodarsko smer. Gospodarsko delo bo mnogo bolj konsolidiralo naše razmere, kakor pa politično-strankarsko prerakanje.

Naši uradniki in inteligenti vseli poklicev, naši obrtniki in industrijci, se morajo obračati proti jugu države. Tam čaka ves narod ogromno dela. Danes je v našem lastnem interesu, da se te pokrajine čimprej dvignejo k novemu gospodarskemu življenju. Bodimo ekspanzivni, širimo se. Obzorje naše domovine se je raztegnilo do bližine Soluna. Koliko zakladov je zakopanih v tem bogatem delu Balkana. S tem, da smo postali državljani te države, smo tudi moralni lastniki teh zakladov. Naša dolžnost je tedaj, da v vseh panogah javnega življenja pokažemo, da se bomo ujedinili tudi v praksi.

Politične vesti.

* O razdelitvi oblasti v naši državi prinaša novoletna številka »Prager Presse« izpod peresa našega poslanika dr. Bogumila Vošnjaka informativno pisan članek »Die Gaueinteilung in SHS«.

* Mednarodna družba za obnovo Evrope. Iz Pariza poročajo: Gospodarska konferenca je sprejela sklep, da se takoj osnuje mednarodna družba, ki bo skrbele za obnovo mednarodnega kredita v Evropi. Ta družba bi se sestavila iz zasebnih podjetij in bi se pečala v prvi vrsti z vprašanji plovnega in železniškega prometa, ker so novim državam najbolj potrebne nove prometne zveze. Osnovna glavnica te družbe bi znašala 20 milijonov funtov šterlingov, katero svoto bi plačala Francija, Velika Britanija, Italija, Zedinjene države in Nemčija, v manjših prispevkih morebiti tudi Holandska in Belgija. Nemčiji bi se dovolila udeležba le pod pogojem, če polovico čistega dobička odda reparacijski komisiji. Družba bi lahko snovala tudi svoje podružnice in bi sprejemala plačila v blagu, kar bi bilo posebno ugodno za države z nizko valutno. — Videti je, da evropski velekapital ni pozabil na nas. Kdo ve, iz kakšnih nagibov nas pač hoče »obnoviti«?

* Briand o finančni obnovi. V odbo ru za zunanje zadeve je izjavil ministrski predsednik Briand glede nemških dolgov, da se z rešitvijo tega vprašanja nikakor ne sme zmanjšati delež, ki pripada Franciji od prihodnjega obroka, katerega bo plačala Nemčija, bodisi v denarju ali z materijalom. Kar se tiče obnove Evrope, je Briand izjavil, da se ne predvideva skupni nastop vlad, pač pa komercialnih, industrijskih finančnih organizacij posameznih držav. Potom dogovora med državniki, se morajo najti sredstva in poti za stabilizacijo kurza. Za konferenco v Cannesu se bo sestavil natančen načrt čez predmete o katerih se bo razpravljalo in sklepalo. V pogodbah določeni dolgovi se brez dovoljenja vseh podpisanih, posebno pa brez dovoljenja upnikov, ne bodo niti zmanjšali, niti razveljavili.

* Vseruski sovjetski kongres o miru in delu. »Pravda« objavlja sledečo resolucijo, ki je bila na Trockijev predlog sprejeta na 9. vseruskem sovjetskem kongresu: »Kongres se pridružuje krepki volji sovjetske republike, ki hoče živeti z vsemi narodi v miru. Nobena izprememba na mejah bi ne mogla pomoči stradalajočim ali pa obnoviti razvalin ruskega gospodarstva. Kongres odobrava prizadevanje sovjetske vlade, ki se trudi, da pride republika do miru in reda. Nadalje odobrava znižanje rdeče vojske in odločno zavrnja lažnjiva poročila evropskih kapitalističnih glasil, ki sovjetski vladi očitajo sovražne namene, zlasti napram Poljski. Žal, da se mora republika še vedno boriti zoper revolucijske poskuse. Rezolucija nadalje obdoljuje sosedne države, ki vedno izzivajo miroljubno sovjetsko vlado.« Iz tega je razvidno, da so ruski komunisti pokopali svoje načrte o svetovni revoluciji in da imajo sedaj edino skrb, kako bi ohranili sovjetsko republiko, t. j. svoje osebne koristi. Če bi jim šlo res za Rusijo in Ruše, tedaj bi sklicali konstituantno ter uvedli v republiko režim svobode in odgovornosti!

* Gibanje ruskih monarhistov. V naši državi imajo varno zavetje ruski monarhisti, ki pridno defujejo za svoje neizvedljive cilje. Konec decembra se je vršil v Beogradu tajni kongres ruskih monarhistov, na katerem je govoril bivši poslanec ruske dume Markov. O kongresu samem je znano samo to, da je odobril kandidaturu velikega kneza Cirija Vladimira, ki se poteguje za prestol bodočega ruskega carja.

Zanimivosti.

Dva milijona let staro okostje. — Podajanje rok škodljivo. — Preobili blagoslov. — Madžarska obsodba. — Organizacija tuberkuloznih.

Iz Durbana poročajo, da je tam nek Louis de Fries na vrhu dosedaj še nepreiskane »Zmajevе gore« našel okostje neke predpotopne živali, o katerem trdi geolog dr. Arthur Rogers, da je staro krog dva milijona let. Obstoj pa sum, da se je slavn geolog za par ničel zmotil!

do vrha tudi samo jaz in tovariš Vurnik, za kar nama pa ni bilo žal, zakaj trud in napor nama je oblo poplačal veličasten razgled na celo Diokecijanovo palačo, na ves Split, na njegovo krasno okolico, posebno na Marjan, krasno umetno zasajeno splitsko šetališče na 128 m visokem griču, kjer se nahaja med južnim drevjem, grmičjem in alocijami, izborna restavracija ter poleg nje spomenik pesnika Luke Botiča s pomembnim napisom:

»Od mene ča odpuh praška biti, al u grobu rastvoreni prašak za slobodu razigrat se hoče!«

Dalje se odpira tu pogled na Solin, na Klis, na Kaštelansko rivijero do Trogira, na ves Kaštelanski zaliv, na otoke Brač, Hvar in Vis, kakor tudi na ves obalo od Bačvice dalje proti Stobreču in Omišu ter golo kraško gorovje v ozadju. Vsa ta okolica stoji gledalec s tega stolpa, kakor na dlan. Takega razgleda ni gotovo z nobene drugega stolpa v Jugoslaviji. Toda ni bilo časa za uživanje te krasote, moja žena in prof. Barač sta že nervozno čakala na najin povratek. Šla sva torej nazaj v vodstolovio

(Konec prih.)

Ameriški zdravnik dr. Francisco Snachelli opisuje v neki ameriški reviji nevarnosti podajanja rok ter pravi, da povzroča to nevarnost in neprijetne občutke. Slabo zdravje predsednika Wilsona pripisuje on samo podajanju rok za časa njegovega predsedništva, na katero je bil Wilson po ameriškem običaju vezan. To je povzročilo tudi smrt predsednika Rosevelta. Pogostemu in krepkemu podajanju rok je bil žrtev tudi Caruso. Princ waleški je po svojem obisku v Kanadi cele dneve nosil desno roko v obezavah radi bolečin, ki jih je povzročilo podajanje rok. Dr. Snachelli trdi, da se pri podajanju in stiskanju desne roke pretresejo živci, ki vodijo v hrbtenico, kar škoduje celotnemu telesu. Zdravnik je mnenja, da treba iznajti nov, zdravju manj škodljiv način pozdravljanja.

»Daily Express« poroča iz Meksike neverjetno vest, da je v tamošnjem mestu Tampico rodila gospa Ruibo — osmerček! Brzjavka pristavlja, da se je za ta slučaj zanimalo meksiško zdravniško društvo, ki je sklicalo po sebi anketo. To bi bil vsekakor preobilni blagor za že itak preobljudo Ameriko.

Madžarska vlada skuša pridobiti zase delavstvo. Da ji je pa pri tem samo za lastne interese, ne pa tudi za interese delavstva, priča sledeča sodba: Nek okrajni sodnik v Pešti je obsodil bivšega Karolyjevega poljedelskega ministra na 10.000 K globe, ker je plačeval poljskim delavcem na svojem posestvu 80 K dnevno, češ, da to presega običajno plačo poljskih delavcev, ki znaša samo 50 K dnevno.

Kakor poročajo češki listi, so se združili vsi tuberkulozni po vsej Češko-slovaški v skupni organizaciji. Organizacija je popolnoma nepolitična ter ima namen, zboljšati gnotno stanje, organizirati in skrbeti za socialno in zdravstveno stanje bolnikov. Listi imenujejo to organizacijo žalostno organizacijo, ker se v njej organizirani večinoma že smrti zapadli reveži.

~~~~~

Pozor! Pozor!
Vesela lovska družba
se zbere prav zares
dne 5. prosinca
pri Götzu tam na ples!

Imaš že vstopnico?

~~~~~

Dnevna kronika.

— **DANASNJI ŠTEVILKI** priložimo položnice. Prosimo naročnike naše lista, da z ozirom na visoke stroške, ki jih imamo z izdajanjem lista, poravnajo naročnino v najkrajšem času. Naročniki, ki odlašajo z naročnino, škodujejo listu.

— **Italijanski delavci** — pri nas? G. Lajmir, ki je v družbi z drugimi kupil križevsko opekarno v Križevcih pri Ljutomeru, namerava zaposliti kot delavce Italijane. Ali ni naših ljudi za to? Kdo pa je delal opeko med vojno? Ali ne naši ljudje in Rusi — vjetniki? — Naši ljudje bodo šli za kruhom v tujino, doma pa bomo redili naše najhujše sovražnike. Lah! To se ne sme zgoditi. Proti temu bomo nastopili, če treba z vsemi sredstvi.

— **Prekrižan račun.** Ze dalje časa se je govorilo o zvišanju tobakovih cen s 1. januarjem. To je napotilo mariborskega prodajalca, da si je nekaj zaloge pridržal, hoteč doseči na ta način večji dobiček. Ta račun pa je prekrižala monopolna uprava, ki je odredila, da se mora vsaka pošiljatev tobaka po zvišani ceni — žigosati. S tem so preprečene vse tobačne »spekulacije«, ker se bo smel le žigosani tobak prodajati po novi ceni, dočim ostane cena stare zaloge neizpremenjena. Nasprotno prihajajo iz Beograda vesti, da se cene tobaka vsled ugodne bilance lanskega leta sploh — ne povišajo.

— **Promet na progi Ljutomer—Gorja Radgona** se odprl zopet dne 2. januarja. Vse občine ob progi so bile pozvane, da zvoziijo nekaj vagonov pre-

moga iz Ormoža v Ljutomer. Ze s stroški tega prevoza bi se lahko zgradil majhen del prepotrebne zveze Ljutomer z glavno progo.

— **Vidiranje potnih listov.** Z ozirom na pritožbe o predpisih za vidiranje potnih listov pojasnjuje ministrstvo trgovine in industrije, da bodo v bodoče potniki na Dunaj, v Budimpešto, Gradec in Trst dobivali sicer vizum ljudi za nazaj, da se pa morajo kljub temu javiti pri tamošnjih konzulatih naše države. Potnikom v druge kraje v Avstriji, Madžarski in Italiji se ni treba javljati.

— **Nov telefonski seznam.** Ministrstvo pošte in brzojava namerava izdati nov seznam vseh telefonskih naročnikov za celo državo. Seznam bo najbrže izšel že meseca februarja. Priporočamo vsem posestnikom telefona, da pravočasno prijavijo poštenemu ravnanstvu svoje natančne podatke za ta nov seznam.

— **Nove novčnice.** Narodna banka je sprejela iz Pariza nove novčnice po 1000, 100 in 10 din., ki so izdelane po načrtu dosedanjih. Te novčnice se predajo s 1. jan. v promet.

— **Likvidacija »Narodnega lista«** v Zadru. Usodepolni politični dogodki v Zadru so pokopali tudi »Narodni list«, ki je dolgih 60 let stal na braniku narodnih pravic v Dalmaciji. List je stopil v likvidacijo ter apeliral na svoje dolžnike, da poravnajo zaostalo naročnino. Polovico plačanih vsot namerava uprava »Narodnega lista« pokloniti Jugoslovnski Matici, ter tako do zadnjega vršiti s to narodno dolžnost.

— **Dramski ožek Sokola** v Ljutomeru je priredil za Silvestrovo znano burko »Charleyovo teto«. Po burki so bile na sporedu pevske točke, alegorija in nvoleten govor. »Charleyovo teto« ponovno ta teden še dvakrat, naraščaj pa bo igral »Kralja Matjaža«.

— **Iz Ljutomera.** Razen Milana Čeha, uradnika tuk. hranilnice, ki je poveril v celam 296.000 K, so na zahtevo državnega pravdnštva aretirali tudi njegovo ženo Jožeko Čeh. — Smrtno se je ponesrečil dne 23. decembra kmet Kardinar s Krapja, ko se je na saneh poljal iz vinograde. Konj se je splašil in na ovinku je Kardinar padel tako nesrečno, da mu je počila lobanja. Bil je dober ljudski govornik.

— **Velika Praga.** Na Silvestrovo se je vršila v Pragi formalna proslava zedinjenja vseh okoliških občin in samostojnih predstev v eno mesto z eno centralno upravo. Na državni in občinskih hišah so visele zastave. V mestni hiši se je vršila slavnostna občinska seja. Tako je z novim letom nastala Velika Praga, srce mlade republike in njen največji ponos. Mesto že sedaj silno rase. Čez par desetletij bo nedvomno prekosilo Dunaj, ki polagoma propada.

— **Sincia zaljubljene Dunajčanke.** Žena nekoga višjega državnega uradnika se je spoznala z nekim zelo elegantnim gospodom, ki se ji je predstavil za Björna, veleposestnika iz Svedske. Kmalu se je lepa Dunajčanka zaljubila, da li v Björna ali tujo valuto, ni znano. Imela sta pogoste sestanke in ona mu je dajala tudi denar, če je bil slučajno v zadregi. Pred par dnevi sta se zopet sestala v posebi, v ta namen najeli sobi. Ona se je po njegovem naročilu nakitila z vsem svojim dragocenim nakitom, češ, da gresla na ples. Tu je gospa Adela zaspala. Ko se je drugi dan prebudila, je zapazila, da je izginil Björn in z njim ves njen nakit. Preiskava je dognala, da je bogati Björn navaden lopov, po imenu Geza Maday. Maday se zagovarja, da mu je gospa sama dala denar, okrog 400.000 K, da lahko spekulira na borzi ter da mu je obljubila v isto svrlo tudi svoj nakit. Vsekakor pa ta slučaj osvetljuje društveno življenje in moralo na Dunaju.

— **Spor med sinom Trockim in očetom Bronsteinom.** Praški isti prinašajo sledečo zanimivo vest iz Varšave: V sinagogi v Jekaterinoslavu je Moses Bronstein, oče boljševiskega diktatorja Trockega, zahteval v prisotnosti starejšim židovske cerkvene občine, da se njegovega sina izobči iz židovske cerkve in proglasi nad njim javno prokletstvo.

— **Za naravni prepoved naroda!** Da je ta prepoved potreben, kdo bi hotel in mogel tajiti? Kdo bi hotel zagovarjati surovost in podivjanost ljudstva po vojni? Kdo, ki je sam resnično izobražen, bi ne želel, da bi naše ljudstvo plemenitejšje mislilo, govorilo in živelo? Pa bodi kdo stranke katerekoli? Naj smo si sicer še tako različnega mišljenja in stremjenja, v tej eni točki se lahko zedinimo vsi! Okoli tega ideala — naš narod naravno dvigniti in ga oplemenititi — se moremo in moramo združiti vsi pošteno misleči, sicer ne bo uspeha, marveč se bomo pogrezali le še v večjo surovost in nemoralnost. Zato se je v teku tega leta sestavil odbor za naravni prerod naroda, obstoječ iz pripadnikov raznih strank. Sklep posvetovanja tega odbora je, da se začne z novim letom izdajati nov list »Prerod«, čigar svrha je naravna podziga naroda. Držno je, v tem času začnjenati z novim listom. A izkazalo se je, da je gibanje brez glasila nemogoče. Cena listu bo kakor mogoče nizka, da se čim najbolj razširi in ideja naravnega preroda prešine vse naše ljudstvo. List bo nepolitičen in nestrankski. Vse šole, društva, zayodi in druge korporacije, kakor tudi vsi posamezniki, poštenjaki in plemenitniki, ki želijo naravnega zboljšanja naroda, naj podpirajo to velekulturno in narodno akcijo s tem, da si naroče njeno glasilo. V nedeljo, dne 22. januarja pa bo v isti namen v veliki dvorani »Union« v Ljubljani velik shod, celodnevno zborovanje. Vsa poštena slovenska javnost se opozarja in vabi, naj posveti temu velikemu stremljenju potrebno pozornost — s tem, da se tega zborovanja udeleži. Po tem velikem shodu naj pa bi bili po posameznih krajih manjši shodi v isto svrlo. Na ta način bo mogoče misel naravnega preroda zaneesti med ljudstvo, da zavlada zavest: če hočemo, da pridejo boljši časi, morajo biti najprej — boljši ljudje.

— **Ruski generali v Jugoslaviji.** V Subotici se nahajajoči ruski general Zemkar, igra v orkestru kavarne »Sloga«. Neki drugi general je postal čevljar. Dva nižja častnika sta trgovska pomočnika. Štirje ruski častniki prodajajo po mestu časopise.

Mariborske vesti.

Maribor, 3. januarja 1922

— **Železničarsko zborovanje.** Včeraj zvečer se je vršilo v Götzovi dvorani zborovanje koaliranih železničarjev, na katerem se je razpravljalo o medzdem gibanju. Govorili so med drugimi predsednik koalicijskega odbora g. Jarh in g. Nachtigal, ki je poročal o delovanju vrhovnega vodstva v Beogradu. Ni res, da se je železničarjem dovolila 13. plača, kakor je poročalo časopisje, pač pa se je zagotovil enkratni draginjski prispevek, katerega višina še ni določena. Sprejeta je bila resolucija, da se ta prispevek nemudoma izplača. Neumestna pa je bila opazka enega izmed govornikov, da so mariborski trgovci zvišali cene zgolj radi tega, ker je »nek« tuk. list poročal, da se je dovolila železničarjem 13. plača. Ne le, da so to vest prvi prinesli beograjski listi, marveč je predvsem krivda vrhovnega vodstva samega, če časopisja ni točno informirala. V njih lastnem interesu bi bilo, če bi po vzorcu drugih društev imeli v odboru posebnega poročevalca za časopisje, ki bi bilo na ta način točno informirano.

— **Predavanje kapetana Lujo Lovriča.** Kakor izvemo, pride okrog 15. t. m. v Maribor, na solunski fronti oslepeli kapetan — dobrovoljec Lujo Lovrič in priredi predavanje. Natančneje poročamo prihodnje dni.

— **Gospodinjam!** Težke življenske razmere so zadele poleg vseh ostalih stanov tudi služkinje. Draginja raste, plače vsem kategorijam se zvišujejo, samo me služkinje ostajamo še vedno tam, kjer smo bile. Kako naj živimo z bomo plačo mesečnih 200 K? Res, da dobivamo hrano in stanovanje, toda kje so čevlji, kje je obleka, kje vse ostalo? Za ene same čevlje moramo služiti cele štiri mesece! Sedaj ob novem letu smo upale, da se bodo gospodinje same spomnile našega bednega stanja, ter nam zvišale plačo vsaj na 350 K; toda zaman! Težko nam je prositi vsaki no-

sebej za povišanje, zato smo sklenile, da se skupno oglasimo v »Taboru«, pričakujoč, da nam bodo naše gospodinje vstregle to ponižno prošnjo. In še nekaj. Vsak človek si želi vsaj v nedeljo popoldan malo razvedrila in svežega zraka, toda so nekatere gospodinje, ki še vedno ne uvidijo tega ter nas nočejo pustiti proste niti v nedeljo popoldan. Radi tega prosimo, da store to vsaj odselej dalje; to je naša skupna prošnja. Mariborske služkinje.

— **»Unintelligenz«.** Zadnja »Volksstimme« je prinesla članek, v katerem se piše silno razburja radi odločnega in povsem pravilnega nastopa neke gospodine na policijskem komisarijatu. Piše predbaciva gospodini, kakor tudi splošno nam slovenskim uradnikom »unintelligenz« ter pravi, da se v inozemstvu postopa vse drugače s tujci. — Ravno vsled te njegove trditve se mi dozdeva, da piše sploh še ni prišel iz Maribora dlje ko do Kamnice in Krčevine, kajti sicer ne bi mogel napisati kaj takega. Ne spadam ravno med »inteligente«, pa tudi ne med najbolj »ordinäre«, vendar se mi je prigodilo v »kulturnem inozemstvu«, v Celovcu, da me je Magistratsrath Dr. Hans Kopper na prijazen nagovor — seveda ne slovenski, ampak nemški — nahnulil: »Marsch hinaus, jetzt habe ich keine Zeit für die Windischen«. In kaj mislite, da je to »unintelligenz« dr. Kopperja obsodil kak celovski list? Čemu, saj oni so pač inteligentni! In še nekaj: ta listi čnam očita vedno »unkultur« in »unintelligenz« ne pove pa, kako se godi Slovincem preko mej, posebno v »inteligentni in kulturni republik«. V »Volksstimme« nisem še nikoli čital niti najmanjše obsodbe nekulturnega in neinteligentnega postopanja Nemcev napram koroškim Slovincem. In vendar bi bilo to za ta list, ki se bori proti »unintelligenzi« kaj primeren material. K—a.

— **V daljni tujini.** v mestu Sajgonu, francoske kolonije Indo-Kine je umrl dne 25. marca 1921 zaostali vojni ujetnik Lovrenc Piskal, 25 let star, rodom iz Maribora. To vest je prejel šele zadnje dni slovenski Rdeči križ.

— **Jugoslov. Matica** priredi dne 6. t. m. v mestnem kinu brezplačno poučno predavanje s skloptičnimi slikami za šolsko mladino od 11.—12. Ker je predavanje zelo zanimivo in poučno, vabi mo p. n. učiteljstvo in šolsko mladino k obilni udeležbi.

— **Vstopnice za veliki lovski ples** dne 5. jan. pri Götzu se dobé v sledečih trgovinah: Zlata Brišnik, Slovenska ul., Svetek Pavla, Gosposka ulica, Jos. Höfer, Šolska ulica. Naj si jih torej vsakdo, ki hoče posetiti eno najboljših prireditel letošnjega predpusta, pravočasno preskrbi.

— **Jugoslovnska Matica** v Mariboru priredi dne 6. t. m. t. j. na praznik sv. Treh kraljev brezplačno predavanje v mestnem kinu od 14.—16. ure popold. Predavanje pojasnjujejo lepe skloptične slike v naši neodrešeni domovini. G. predavatelj nas popelje v duhu od Ljubljane proti Gorenjski, Belopeškem jezerom, od Mangarta do Soče in Gorice, Trsta, Pulja, do večpozelen Opatije, in naše solnne Adrije. Vidi se tu čarobna Postojnska jama, deroca Pivka, Kras z Učko, Nanosom itd. Vabimo vse brez razlike strankarske pripadnosti in stanu k obilni udeležbi.

— **Samo še par dni** nas loči od elitnega plesa, ki ga priredita tuk. požarna bramba in rešilni oddelek dne 7. jan. t. j. pri Götzu. Vabila so se že razprodala; tudi se je že pričela razprodaja vstopnic. Lokali, kjer se prodajajo vstopnice, so razvidni iz letakov. Priporočamo, da si vsak pravočasno kupi vstopnico, ker je število vstopnic omejeno, da bi se na ta način preprečilo prenapolnjenost dvorane.

— **Cenjene dame** se uljudno naprošajo, da pošljejo vse obljubljeno pecivo in eventuelna druga darila v soboto dne 7. t. m. predpoldne v društveno sobo (Narodni dom, ženska garderoba) Društvo jugoslovnskih akademikov.

— **Velika kavana.** Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

— **Srebrno dozo** je nekdo zgubil na Silvestrovo zvečer v Narodnem domu. Lastnik jo dobi pri g. Janku Goršiču v materialnem skladišču v Mariboru.

m. Silvestrova in novoletna noč je marsikateremu prevnetemu častilecu novega leta prinesla nesrečo. Med razburjene vinske duhove je došel 56letni dninar Luka Potisk, ki se je v neki gostilni na Koroški cesti, sprl s svojimi bratci, katerih eden ga je udaril s steklenico po glavi in ga ranil. Podobno se je godilo 20letnemu monterju Henriku Strauerju, stanujočemu na Koroški cesti št. 34, ki je dobil v prepiru s pijanimi gosti v neki gostilni rano na vratu. Obema je dal prvo pomoč rešilni oddelek. 25letni gledališki dekorater Friderik Vabšek, stanujoč v Orožnovi ulici št. 2, je pri odhodu s Silvestrove zabave stopil tako nerodno čez stopnice, da si je poškodoval skočni zgib. Rešilni oddelek ga je prepeljal na stanovanje. — 28letno zasebnico Rozo Macherjevo, bivajočo v Spodnjem Radvanju, je na neki silvestrovi zabavi v Radvanju prijel srčni krč in jo je moral rešilni oddelek spraviti na njeno stanovanje. — 53letni usnjak Franc Bajt je na Novega leta dan pijančeval v neki gostilni v Melju. Pri sosednjem omizju je sedelo več vojakov. Bajt jih je pričel izzivati, dokler se ni razvil pretep. Bajt je dobil z vojaškim bodalom več ubodov v glavo. Tudi njega je rešilni oddelek prepeljal na stanovanje v Trstenjakovi ulici.

Ptujske vesti.

Ptuj je zapustil g. dr. Rebula, primarij javne bolnice, ter se preselil za stalno v Gorico.

Društvo stanovanjskih najemnikov priredi danes v torek ob 20. uri zvečer v gimnaziji sestanek, na katerem se bo razpravljalo o raznih stanovanjskih zadevah.

Klavirski koncert priredita v petek o. t. m. ob 20. uri v koncertni dvorani Mestne glasbene šole klavirski virtuozi Anton Trost in soproga Claire Trost-Friedler. Predprodaja vstopnic se vrši v trafiki v magistratni hiši.

Nov sklep pekovskih mojstrov. Tukajšnji pekovski mojstri so sklenili, da

od 1. t. m. dalje ne bodo več pekli žemelj po 1 K, ampak samo po 2 K, ki pa bodo še enkrat težje kakor dosedanje.

Tragičen uboj. Zdravnik dr. Scheuchenbauer iz Ptuja, čigar žena živi večinoma na Dunaju, se je zanimal malo preveč za neko rusko mlado grofico, izvanredno lepoticu in sedaj begunko v taborišču v Strnišču. Njen zaročenec, mlad oficir — kapetan donskih kozakov, istotako begunec v Strnišču, je dr. Scheuchenbauerja opetovano in zaman svaril, naj pusti njegovo zaročenko pri miru. Ko se je dr. Scheuchenbauer v soboto popoldan zopet podal v Strnišče, na obisk ruske krasotice, ga je pri bližnjem gozdiču počakal njen zaročenec in njegov tekmeec ter ga po kratkem prepiru udaril z nekim železjem s tako silo po glavi, da je podlegel še isti dan zadobljeni rani. Nesrečni kapetan donskih kozakov je v tukajšnji sodnijski zaporih.

Narodno gledališče.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši jutri, v sredo, dne 4. januarja točno ob 19. uri.

Kultura in umetnost

x Koncert Rumpel-Kačero. Koncert basista našega gledališča g. Emil Rumpela in gđe. Kačero. se je moral vsled raznih zaprek preložiti na 14. t. m. Vspored ostane isti. Zanimanje za to prireditev je veliko in je le še nekaj sedežev na razpolago. Kakor smo zaznali, namerava g. Rumpel kvitirati svoj poklic kot operni pevec in je zgoraj omenjeni koncert najbrž njegov zadnji nastop v koncertni dvorani.

Kino.

Mestni kino. »Zmaga ali smrt«, prvovrsten film v 4. epolah z znamenitim orjakom Maciste v glavni vlogi. III. epoha »Tajinstven umor«, se predvaja v torek, sredo in četrtek.

I. Mariborski bioskop. Danes v torek, v sredo in v četrtek se predvaja velikanška drama, silno napete vsebine, krasnih slik in posnetkov »Človek na steklenici«. Drama »Človek na steklenici« nam pripoveduje in kaže trpljenje krasotice, ki pride po naključju v roke mogočnega velikaša. Ki jo celo življenje preganja in trpinči z ljubosumnostjo, sovraštvom in ljubeznijo. V petek začne I. epoha drame »Verige kaznjencev«, senzacija v The Parry in Violette Napiersko v glavni vlogi.

=====

Ali ste že kupili dramo Oskarja Wildeja »Lady Windermere«? Stane samo 20 K ter se dobi v upravi »Tabora«.

=====

Gospodarstvo.

Borza 2. januarja.

Curih, devize: Berlin 9,75, Newyork 5,13, London 21,60, Pariz 41,70, Milan 22,55, Praga 7,25, Budimpešta 0,85, Zagreb 1,90, Varšava 0,17, Dunaj 0,19, avstrijske zigosane krome 0,11.

Zagreb, devize: Berlin 150—154, Bukarešta 215, London 1140—1150, Milan 1174—1180, Pariz 2150—2225, Praga 412—420, Švica 5300, Dunaj 5,15; valute: napoleoni 900, marke 152—155, leji 200—205, lire 1155—1170.

Sport.

Sport. Izšla je št. 49—50. (v enem zvezku) s sledečo vsebino: Ob novem letu. — Smučarstvo in turizma. — Razmah slov. kolesarskega sporta v letu 1922. — Izredna glavna skupščina L.N.P. — V višini 12.435 m. — Sportne vesti. — Službene objave. — Razne in kazalo.

Sankališče »Belvedere« v Bohinjski Bistrici se je otvorilo ter je letos popolnoma preorano in z nasipom obdano, tako da bode nudilo lep sportni užitek.

: Nogomet. Ogrska reprezentanca je premagala Poljsko z 1 : 0. Gledalcev 10.000. Na Dunaju se borita za prvenstvo Avstrije »Rapid« in nam znani »Wiener Sportklub«.

: V višini 12.435 m. Iz Ohia se javlja, da je ameriški letalec Clac Ready prekosil svetovni višinski rekord s tem, da se je dvignil 12.435 m visoko. Imel je dva rezervoarja za kisik s seboj, ki sta mu omogočila bivanje v takih višinah. Naočnike je imel namazane s posebno želatino, ki ne zmrzne niti pri 50 stop. Fahrenheita pod ničlo. Ker je pristal na mestu, odkoder je bil odletel in ker so bili merski aparati v redu, se je rekordni višinski polet uradno verificiral.

: Alkohol kot gorivo. Francija je darovala 400.000 frankov za proučevanje kako se bi dalo uspešno uporabljati alkohol kot gorivo pri avtomobilih in letalnih motorjih.

Ne pozabite naročnino!

Brzjavna poročila

Prebivalstvo Francije.

TIP Pariz, 1. jan. »Agence Havas« javlja: Uradni rezultat popisa prebivalstva v Franciji za 1. 1921. skupno z Alzacijo in Loreno izkazuje 39.402.739 prebivalcev, od katerih je 1.550.449 tujcev. Leta 1911 je imela Francija 39.604.992 prebivalcev, med njimi pa 1.132.696 tujcev.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

=====

Glavni urednik: Radivoj Rehar. Odgovorni urednik: Rudolf Ozi m.

VELIKI LOVSKI PLES

V GÖTZOVI DVORANI DNE 5. I. 1922.

19

Potrti neizmerne žalosti naznačjamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabni šopro, oziroma oče, zet in svak, gospod

JAKOB LIPNIK

hišni posestnik

v pondeljek, dne 2. t. m. ob pol 12. uri po kratkem, mukepolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 62. letu svoje dobe boguodan preminul.

Truplo nenadomestljivega pokojnika se bo v sredo, dne 4. jan. 1922 ob pol 15. uri v hiši žalosti. Frankopanova ul. št. 5, svečano blagoslovilo, prepeljalo na cerkevno pokopališče v Pobrežju in tam položilo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo darovana v četrtek, dne 5. t. m. ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene.

MARIBOR, dne 3. januarja 1922.

Amalija Lipnik, soproga. Fric in Karel Lipnik, sinova. Anton Šlamberger, tast. Marija Šlamberger, tašča. Anton Šlamberger svak.

Posebni parte se ne bodo izdali. — 21 — Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

Velika kavarna!

Spored.

3. V torek 3.

Puccini: La Bohème
Suppé: Pique dame
Smetana: Češki ples
Cibulicka
Rosini: Semiramis
Beriot: Scene de ballet
Popper: Suite de ballet
a) Mazurka
b) Pizzicato
c) Valse lente
d) Largo
e) Finale galop 22

5. V četrtek 5.

Ceški večer!

V Klub-baru

poseben koncert!

Velika kavarna!

Nogavice se nove pletejo in podpletajo stare po nizki ceni. Strojna pletarna M. Vezjak, Vetrinjska ul. 17. 9

Mala oznanila.

Išče se učiteljico za privatno poučevanje tlesnospisja. Naslov v upravi. 16

Hlev za tri konje se vzame v najem. C. Tome, Korošceva ulica 41. 12 3—2

Natakarica za voditi en boljši mali lokal se išče. Mora biti prvovrstna moč ter prijetne zunanosti. Kavca potrebna. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, pod »Natakarica« na upravnistvo. 20

Za 28 K dnevno se sprejmejo gospodje in gospodične na hrano. Koroška cesta št. 18. 2-1 14

Dobro upeljana stara ključavničarska delavnica na Koroški cesti se da v najem za 5 let. Kateri vzame v najem, mora tudi prevzeti orodje in material po dogovorjeni ceni. Naslov: Alb. Vicel, Glavni trg št. 5. 13 3—2

Sedla, civilna, kupi Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 2012

KONCERT

se vrši danes, v torek 3. jan. in v soboto 7. jan. 1922

v restavraciji »MARIBOR«
Grajski trg.

Pričetek ob 19. uri. Pričetek ob 19. uri.

Nadalje naznanjam sl. občinstvu, da bom prirejal koncerte vsak torek in vsako soboto, skozi cel predpust. 17

Restavrater.

Posojilnica v Mariboru

Narodni dom

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1922 po

4 1/2 %

Ravnateljstvo.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„Orient“ d. d., Maribor

Telefon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št. 90

in njena 1911

podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Dobra kuharica.

Internal kr. učiteljske šole u Čakovcu (Medjimurje) prima odmah jednu dobro kuharicu, koja bi imala kuhati dnevno za 80—90 ljudi. Poželjno je, da se osobno predstavi ili barem da pošlje svjedodžbe do 7. januara na ravnateljstvo internata u Čakovcu. Dobiva u internatu cijelu opskrbu i nagradu u novcu prema dogovoru. 15